

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

RÉGÉSZETI FEJEZET

JÁSZÁROKSZÁLLÁS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉHEZ

KÉSZÍTETTE:

DR. CSÁNYI MARIETTA

RÉGÉSZ, ÖRÖKSÉGVÉDELMI SZAKÉRTŐ

SZOLNOK, 2009. NOVEMBER

e-mail: csanyi@djm.hu

Jelen örökségvédelmi hatástanulmány a RÉGIÓ Városépítészeti és Műemléki Tervező Kft. (3530 Miskolc, Papszer u. 20.) megbízásából készült. Az örökségvédelmi hatástanulmány készítését a településrendezési eljárás során a 2001. évi LXIV. törvény (Hatálya: 2004. május 1-től.) 66.§ (2) bekezdése írja elő, annak szempontjait a 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendelet melléklete szabályozza. **(továbbiakban: NKÖM Melléklet)**
Jelen tanulmány a hivatkozott rendelet mellett figyelembe veszi a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnak az örökségvédelmi hatástanulmányok régészeti részére vonatkozó eddigi észrevételeit.

TARTALOMJEGYZÉK

I. MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK	2
II. FÖLDRAJZI BEVEZETÉS ÉS ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉGÉSZETI JELLEMZŐK	4
III. A TELEPÜLÉSTERVEZÉSI KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ MÓDOSÍTÁSOK ÉS A RÉGÉSZETI VÉDETTSÉG VISZONYA....	5
IV. A RÉGÉSZETI VÉDETTSÉG FORMÁI JÁSZÁROKSZÁLLÁS TERÜLETÉN	6
IV.1. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek.....	6
IV.1.1. Azonosítatlan régészeti lelőhelyek.....	6
IV.1.2. Belterületen.....	6
IV.1.2.a. Feltétlenül kikerülendő lelőhelyek (1. kategória)	6
IV.1.2.b. Megelőző feltárást igénylő lelőhelyek (2. kategória)	6
IV.1.3. Külterületen.....	6
IV.1.3.a. Feltétlenül kikerülendő lelőhelyek (1. kategória)	6
IV.1.3.b. Megelőző feltárást igénylő lelőhelyek (2. kategória)	7
IV.2. Régészeti érdekű területek (3. kategória)	9
IV.2.1. Belterületen.....	9
IV.2.2. Külterületen.....	9
V. ÖSSZEFOGLALÁS	10
VI. MELLÉKLETEK.....	11
VI.1. Magyarázat a mellékletekhez	11
VI.1.1.Összesítő táblázat.....	11

I. MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK

(A kulturális örökség védelméről szóló 2001.évi LXIV. törvényben foglaltak alapján)

A kulturális örökség védelméről szóló 2001.évi LXIV. törvény 66. § (2) bekezdése kimondja: „Kötelező az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése a településrendezési eljárás (a településfejlesztési koncepció, a településrendezési terv, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv) során.”

Ha a fenti törvényt, a törvény szellemének megfelelően, a régészeti örökség védelmében értelmezzük, akkor a legfontosabbnak azt tarthatjuk, ha a tervezett települési módosítások, építkezések, beruházások, tekintettel a lelőhelyek ex lege védettségére, lehetőleg nem érintik a régészeti lelőhelyeket (2001. évi LXIV. törvény 22. §), vagy ha az mégis elkerülhetetlen, akkor azokat előzetesen fel kell tární. A megelőző feltárást az örökségvédelmi törvény 22.§ (3) bekezdése, valamint a 18/2001. (X.18.) NKÖM rendelet 14. §-a értelmében a beruházónak szerződést kell kötnie a területileg illetékes múzeummal, esetünkben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságával. Kivételt képeznek az ún. nagyberuházások, ill. azok, melyek a Nemzeti Infrastruktúra ZRT. hatáskörébe tartoznak, valamint a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése nevű projekt keretében zajlanak. Utóbbiakról a 21/2007. (III.27) OKM rendelet szól olymódon, hogy a beruházónak nyilatkoznia kell, hogy a tervezett munka nagyberuházásnak minősül-e. Amennyiben a tervezett munka összköltsége meghaladja az 500 millió Ft-ot, a nagyberuházás kategóriájába esik és a régészeti munkálatokra a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálattal kell a beruházónak szerződést kötnie.

A KÖH észrevétele szerint nagyon fontos, hogy a régészeti örökségvédelmi hatástanulmányban kellőképpen különüljenek el a *nyilvántartott régészeti lelőhelyek* és a *régészeti érdekű területek*. E szempont figyelembe vételével készült e tanulmány.

A régészeti védettség Jászárokszálláson előforduló két fő formája, a *nyilvántartott régészeti lelőhely* és a *régészeti érdekű terület* a beruházóra nézve más-más jogi kötelezettséggel jár, ezért hangsúlyozott megkülönböztetésük indokolt. A fenti két fő régészeti érdekelttségű területet folyamatosan számozva egy-egy elkülöníthető tömbben található a védettség e két formája (így tanulmányozható a táblázatban is). Jászárokszállás esetében ez azt jelenti, hogy **1-17 sorszám**on a régészeti lelőhelyek, **18-46 sorszám**on a régészeti érdekű területek szerepelnek. A különbséget formálisan is igyekeztem kifejezni. A régészeti érdekű területek mellé írott számot a munkatérképen, négyzetes keretbe foglaltam, a szöveges részben és a táblázatban zárójelben szerepelnek, egyidejűleg pedig elhagytam a megtévesztő „lelőhely” megnevezést. A munkatérképen a lelőhelyek, ill. régészeti érdekű területek körberajzolásában is különbség van. (L. később a mellékletek magyarázatánál!) Mindezt azért hangsúlyoztam ilyen részletességgel, mert fontos, hogy az általam (általunk) alkalmazott megkülönböztető jelek vagy csoportosítások megfelelően tükröződjének a településrendezési terv szöveges részeiben és tervlapjain egyaránt.

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti fejezetének kiindulópontja a konkrét fejlesztések vizsgálata, mégpedig abból a szempontból, hogy a településrendezési koncepcióban, ill. tervekben szereplő módosításoknak, fejlesztéseknek mi a várható hatása a régészeti örökség egyes elemeire nézve, s ez milyen kötelezettségeket jelent a beruházó számára.

Tekintve, hogy a településfejlesztés állandó és soha le nem záruló folyamat, szükséges a fejlesztésekkel egyelőre nem érintett területeken is:

1. Az adott településre vonatkozóan valamennyi, a múzeumi adattárakban, esetleg helytörténeti gyűjteményekben, szakirodalomban, levéltárakban fellelhető vagy helyi lakosok közléseiből nyert információk alapján megismert és valamilyen módon *nyilvántartott régészeti lelőhelyek számba vétele*.

Itt megjegyzendő, hogy a teljesség igénye miatt a szöveges részben szerepelnek a nyilvántartott, de a régi adatok pontatlansága miatt nem lokalizálható régészeti lelőhelyek is. Ezek az *azonosítatlan régészeti lelőhelyek* természetesen nem kerülhettek a térképre.

2. Az adott településre vonatkozóan minden olyan hely számba vétele, ahol régészeti lelőhely valószínűsíthető. Ezek a *régészeti érdekű területek*.

Egy-egy terület régészeti lelőhelyeinek gyakorisága, azaz a régmúlt idők településsűrűsége a földrajzi környezet teremtette életfeltételek függvénye. Az ismert, múzeumokban, közgyűjteményekben nyilvántartott lelőhelyek száma azonban mindenkor a vidék kutatósságán múlik. Ha a hatástanulmány elkészítésénél a nem megfelelő évszak, vagy az állandóan sürgető határidő miatt a módszeres terepbejárásra nincs mód, a régészeti kutatósság hiányosságait geomorfológiai megfigyelésekkel ellensúlyozhatjuk. Tehetjük ezt azért, mert évek, évtizedek terepkutatásaiból mára már körvonalazódtak azok a törvényszerűségek, melyek korról korra szabályozták a letelepedés rendjét.

A vízközelség és árvízmentesség például alapkövetelmény volt minden otthont kereső közösségnél — meg is találták e helyeket. Ezért a tévedés kockázata nélkül bátran régészeti érdekű területnek határozhatjuk meg azokat a helyeket, melyeket domborzati, vízrajzi adottságai szinte minden korban letelepedésre alkalmassá

tettek, s melyeken eszerint régészeti lelőhely valószínűsíthető. A településrégészeti kép azonban így sem lesz teljes, mivel ez a geomorfológiai megfigyeléseken alapuló módszer csak az általános szabályoknak megfelelő régészeti érdekű helyek kiválasztására használható, egyedi esetekre nem. Pedig terepbejárási tapasztalataink azt mutatják, hogy a valóságban előfordul, hogy általunk alkalmatlannak ítélt helyet is birtokba vettek elődeink - nem egyszer az ártérben – komoly fejtörést okozva ezzel az indítékaikat csak találgató mai kutatóknak. Az itt vázolt, teljességre törekvő komplex módszerrel – becsléseink szerint – a valóságban meglévő régészeti lelőhelyeknek mintegy 60 %-át tudjuk feltűntetni.

A minél teljesebb településrégészeti rekonstrukció azért kulcsfontosságú, mert az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti fejezetének éppúgy célja a leletek - lelőhelyek megmentése, védelme, mint a beruházások elősegítése azzal, hogy felhívja a figyelmet a lelőhelyekre, a feltárásukkal járó költségekre (melyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény értelmében a beruházót terhelik), a feltárások időtartamára, a feltétlenül kikerülendő, szigorúan védett helyekre, hogy – lehetőség szerint – csak elvétve fordulhasson elő, hogy a már folyó kivitelezési munkálatokat kelljen hosszú hónapokra felfüggeszteni a nem várt leletek előkerülése miatt.

Tájékoztató adat: a feltárások ill. egyéb, a beruházásokkal összefüggő minden régészeti tevékenység költsége a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat honlapján (www.kosz.gov.hu) megtekinthető. (Az ásatások ára 2009-ben 4900,- Ft/ m²) Mindig a beruházónak kell mérlegelnie, hogy a tervezett létesítménnyel járó előnyök kellőképpen ellensúlyozzák-e a lelőhelyek feltárásával járó hátrányokat.

A **régészeti védettség** fenti, törvényben definiált két formájába tartozó területek Jászárokszálláson a **beruházóra háruló kötelezettségek** szempontjából három kategóriába sorolhatók. Az első két kategória a nyilvántartott lelőhelyek körén belül található, a 3. kategória a régészeti érdekű területekkel azonos. Bár a beruházásokkal érintett területeken végzendő régészeti tevékenységről a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal határoz, az alábbi csoportosítás a törvény előírásainak figyelembe vételével készült.

Nyilvántartott lelőhelyek:

- 1. A feltétlenül kikerülendő lelőhelyek:** a halmok (településdombok és/vagy temetkezési helyek) (A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján természetvédelem alatt is állnak), esetleg a középkori templomhelyek és más kiemelt jelentőségű lelőhelyek. A halmokkal kapcsolatban fontos tudnivaló, hogy nem csupán magának a halomnak a bolygatása tilos, hanem 30 méteres körzetén belül minden talajmozgatással járó munka.
- 2. Megelőző feltárással kötelezett régészeti lelőhelyek.** A többi nyilvántartott lelőhely, amennyiben a beruházást másutt nem lehet megvalósítani.
Régészeti érdekű területek:
- 3. Terepbejárást, próbaásatást, esetleg szakfelügyeletet igénylő helyek:** Geomorfológiai sajátosságok alapján (pl. egykori vagy ma is élő folyómedrek árvízmentes partjai, árterek kis kiemelkedései, vízenyős rétek kiemelkedő földnyelvei stb.) régészeti érdekűnek definiált területek, ahol régészeti lelőhely valószínűsíthető – olyan településeken, ahol módszeres terepbejárások nem folytak. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal dönt arról, hogy adott esetben e területeken a fentiek közül milyen régészeti munkát tart szükségesnek.

Fontos tudnivaló: A terepbejárással, próbaásatással vagy szakfelügyelettel nem zárulnak le okvetlenül a régészeti tennivalók. E munkák a felderítést célozzák, azok eredményétől függően további régészeti kutatásokra, azaz megelőző feltárással is szükség lehet.

Egyedi esetekben felállíthatunk további alkategóriákat – javaslatunk, tanácsaink vagy éppen sajátos helyi körülmények alapján. Ilyen lehet pl. olyan lelőhely, mely nagyon intenzívnek mutatkozik már a felszíni megfigyelések alapján is, s ezért feltárása igen költséges és időigényes. A beruházás nem tilos e helyeken, csupán nem javasolt. Jászárokszállás területén a kutatottság hiányosságai miatt egyelőre ilyen területet nem ismerünk.

II. FÖLDRAJZI BEVEZETÉS ÉS ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉGÉSZETI JELLEMZŐK

(NKÖM Melléklet) régészeti örökségre vonatkozó részeiből az 1.a), b), h) pontnak

Jászárokszállás Jász-Nagykun-Szolnok megye legészakibb települése, a megye északnyugati csücskében található. Tengerszint feletti magassága többnyire meghaladja a 100 m-t. Élővizei a Gyöngyös-patak, Szarv-ágy, Jász-ér. A folyóvizek partja ideális lakóhelyet jelentett az ősidőktől kezdődően, ezért hasonlóan az Alföld többi vidékeihez Jászárokszállás területén is megtelepedtek az első élelemtermelő újkőkori közösségek. A legkorábbi nyilvántartott régészeti lelőhely az újkőkori ún. alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájához köthető (Kr.e. V. évezred). Ettől az időtől kezdődően a mai település határa folyamatosan lakott volt, a régészeti kutatások hiányosságával magyarázható azonban, hogy ennek ellenére viszonylag kevés régészeti lelőhelyet ismerünk. A római korban itt élt szarmaták nem mindennapi nyomot hagytak Jászárokszállás környezetében. A római ösztönzésre kiépített nagyszabású sánc-árok rendszer (Csörsz-árok rendszer) egy Ny-K-i irányú részlete éppen itt fut a település határában. Erről a felszínen ma is nagyon jól látható erődítésárokra kapták nevét a település.

Módszeres, az egész településre kiterjedő régészeti terepbejárás nem folyt a területen; a lelőhelyek egy része szokványos módon, földmunka közben került elő. Az utóbbi évtizedben néhány beruházáshoz kapcsolódóan azonban a szolnoki múzeum célirányos terepbejárásokat végzett a lelőhelyek felderítésére a tervezett földmunkákkal érintett részeken. Gázvezeték fektetése, ill. villanyvezeték kiépítése miatt vált szükségessé előbb a terepbejárás majd a megelőző feltárás. Ezeknek a régészeti kutatásoknak köszönhetjük a nyilvántartott régészeti lelőhelyek egy részét.

Az ismert régészeti lelőhelyek az újkőkorból, a bronzkorból, a vaskorból, a római kori szarmaták idejéből, a magyar honfoglalás korából, ill. az államalapítás utáni középkorból maradtak ránk. Biztosra vehetjük, hogy a felsoroltakon kívül is minden régészeti korszakban lakott volt Jászárokszállás határa. Első okleveles említése 1356-ból való.¹ A jászok alapították a máig fennálló települést, de a régészeti leletek tanúsága szerint magyar előzménye is volt.

Nem elégedhetünk meg azonban azzal, hogy minden olyan helyen, mint esetünkben, Jászárokszálláson, ahol régészeti topográfiai munka csak célirányosan és részlegesen folyt, az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti fejezetében csak a nyilvántartásban szereplő és annak alapján azonosítható lelőhelyeket vegyük figyelembe. Településrégészeti szempontból így olyan hamis képet kapnánk, mely által a hatástanulmány értelmetlenné válna, hiszen a lelőhelyek száma ilyen esetekben csak a töredéke lenne a valóságban föld alatt rejlő múltbéli emlékeknek, s azt a téves képzetet keltené, hogy mindenütt "szabad a vásár", korlátlanul beépíthető, minthogy kikerülendő vagy feltárandó régészeti lelőhely alig-alig van a település területén.

Mi hát a megoldás ilyen sajnálatosan hiányos régészeti kutatottság mellett? Itt válnak igazán jelentőssé a geomorfológiai megfigyelések, melyek segítségével azokat az ún. régészeti érdekű területeket megjelölhetjük, ahol régészeti lelőhely előfordulása valószínű. Az ismert régészeti lelőhelyek előfordulásából, gyakoriságából, elhelyezkedéséből ugyanis körvonalazódtak azok a törvényszerűségek, melyek szerint a településsűrűség az egyes korszakokban kialakult. Az általános, minden korszakban érvényesülő településvonzó tényezők, mint pl. az árvízmentesség és vízközelség, mellett jól nyomon követhető, hogy milyen szempontok vezérelték az embert korról korra, hogy bizonyos területeket kiválasszon, másokat lakatlanul hagyjon, vagy csak nyári szállásként időlegesen használja.

¹ Adatok Szolnok megye történetéből. Szolnok Megyei Levéltár Szolnok 1980. Szerk.: Tóth Tibor. 225.

III. A TELEPÜLÉSTERVEZÉSI KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ MÓDOSÍTÁSOK ÉS A RÉGÉSZETI VÉDETTÉG VISZONYA

(NKÖM Melléklet: 3. a), d) pontjához)

Belterületi fejlesztések

A településrendezési tervben foglaltak alapján Jászárokszálláson is, mint általában valamennyi településen, a fejlesztéseket elsősorban a belterületen kívánják megvalósítani. Azon a belterületen, ahol a beépítettség és fedettség miatt a régről ismert lelőhelyek azonosítása akadályba ütközik, sőt a fejlesztésekkel esetleg érintett területeken a régészeti lelőhelyek felderítése érdekében végzett terepbejárás sem járna kielégítő eredménnyel. A konkrét, földmunkával járó beruházások esetén mindig egyedileg kell vizsgálni a régészeti örökség érintettségét, különös tekintettel arra a fentebb megfogalmazott kitételre, hogy a település – ideális földrajzi fekvése miatt – teljes egészében régészeti érdekű területnek tekinthető. Mindenféle tervezett, talajt érintő munkálat során javasoljuk a helyszíni szemlélet, próbaásatást vagy régészeti szakfelügyeletet, azzal a megjegyzéssel, hogy minden, régészeti örökséget érintő kérdésben a KÖH álláspontja a mérvadó.

A továbbiakban vizsgáljuk meg a konkrét fejlesztési elképzelések régészeti érintettségét.

- A belterület határának módosítása. Érinti a (21) és (22) és (40) régészeti érdekű területet. A 21. számú a Kopasz-dombnak nevezett dűlő területe, talán azonos a hasonló nevű közelebbről nem lokalizált VI. sz. régészeti lelőhellyel.
Földmunka esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: Ha a felszín fedettsége nem akadályozza: terepbejárás, egyébként a földmunkát kísérő szakfelügyelet.

Ipari-gazdasági fejlesztés

- Ipari park a várostól D-re, a Jászberénybe vezető műút mellett található Jelenlegi kiterjedése nem érint régészeti lelőhelyet. Tervezett bővítése azonban érinti a (34) sz. régészeti érdekű területet. Megvalósulás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: Terepbejáráson alapuló lelőhely felderítés, szakfelügyelet.

Természetvédelemmel kapcsolatos tervek, erdő

- A belterülettől D-re húzódó sávban, a közigazgatási határig húzódik Nyilvántartásunk szerint a 11. és 14. lelőhelyet ill. a (34) sz. régészeti érdekű területet érinti, de a terv jellege miatt feltehetően nem veszélyezteti.
Bármiféle átalakítás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó.

Közlekedés-fejlesztés

A legtöbb változtatást ígérő településrendezési elem.

- A települést D-ről és Ny-ről határoló, tervezett elkerülő út, mely É felé az M3 úthoz vezet; a jászberényi és a vámosgyörki (3203. sz.) úttal való kereszteződésénél körforgalom kialakítása. Érinti a (33) és (34) régészeti érdekű területet.
Megvalósulás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: Terepbejáráson alapuló lelőhely felderítés, próbaásatás.
- A Tarnaméra felé vezető út. Érinti a (40) sz. régészeti érdekű területet.
Megvalósulás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: Terepbejáráson alapuló lelőhely felderítés, próbaásatás.
- A város É-i határától az M3-hoz vezető útba torkollik. Érinti az 5., 15. régészeti lelőhelyet és a (18), (19) sz. régészeti érdekű területet.
Megvalósulás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: a nyilvántartott lelőhelyeken megelőző feltárás, a régészeti érdekű területeken terepbejáráson alapuló lelőhely felderítés, próbaásatás.
- A város Ny-i határától az 3. sz. főúthoz ill. Csányba vezető út. Érinti az 1., 7., 8. régészeti lelőhelyet és a (24), (25) sz. régészeti érdekű területet, ill. közel fut a (26) régészeti érdekű területhez.
Megvalósulás esetén a KÖH álláspontja a mérvadó. Javaslat: a nyilvántartott lelőhelyek közül az 1. lelőhely kikerülendő, a másik két lelőhelyen megelőző feltárás, a régészeti érdekű területeken terepbejáráson alapuló lelőhely felderítés, próbaásatás.

IV. A RÉGÉSZETI VÉDETTSÉG FORMÁI JÁSZÁROKSZÁLLÁS TERÜLETÉN

(NKÖM Melléklet: 1.a), f, g) pontnak megfelelő fejezet)

A II. fejezetben foglalt szempontok figyelembe vételével a nyilvántartott, lehetőség szerint azonosított és lokalizált lelőhelyek mellé felsorakoztathatjuk az említett régészeti érdekű területeket. Figyelembe kell azonban venni, hogy a kutatás nemcsak hogy nem fejeződött be, hanem Jászárokszálláson még csak ezután fog igazán megindulni, tehát az itt körvonalazott kép csak tájékoztató vázlat, mely a tervek megvalósulásának idejére már feltehetően nem így lesz érvényes, hanem mindenképpen kiegészítésre szorul.

IV.1. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

IV.1.1. Azonosítatlan régészeti lelőhelyek

A település területéről, határából a XIX. század vége óta eltelt több mint száz évben kerültek a múzeumokba (Magyar Nemzeti Múzeum, debreceni Déri Múzeum, Damjanich János Múzeum) innen-onnan leletek: árok-ásáskor, építkezéskor, bányászás során. Ezeknek a régebben közgyűjteménybe került leleteknek az előkerülési körülményei, a helyszín, az esetek többségében ismeretlen, de azért azok mindegyike lelőhely, még ha nem is tudjuk, hogy pontosan hol van. A lelőhelyeket utólag már nehéz azonosítani, előfordulhat azonban, hogy újabb adat kerül birtokunkba, egy szemtanú visszaemlékszik és a lelőhelyet mégis sikerül azonosítanunk, ezért szerepeltetjük a hatástanulmányban is.

I. Ágói-szőlő: Római kori szarmata sírról számol be Régészeti Naplójában Hild Viktor, 1906. április 14-i bejegyzésében. ²

II. Gyöngyös-patak: Honfoglalás kori sírokból származó ruhadíszek kerültek elő a területen. ³

III. Ágói-domb: Középkori ezüst és bronz pecsétgyűrű került elő a területéről. ⁴

IV. Alvég: Őskori bronzgyűrű került elő kertászás közben, közelebről nem ismert helyen. ⁵

V. Belterület: Késő középkori vas sarkantyú került elő a belterületen, közelebről ismeretlen lelőhelyen. ⁶

VI. Kopaszhalom: Honfoglalás kori vas lándzsahegy kerül elő a területéről, feltehetőleg sírból származik. ⁷

IV.1.2. Belterületen

A jelenlegi település földrajzilag legjobb adottságú rész foglalja el. Feltehetőleg megtalálható itt az épületek alatt, között az Árpád-kori falu előzmény ill. a XIII. században betelepült jászok eredeti települése. Nyilvántartott lelőhelyünk az azonosítatlan lelőhelyek között szerepel „Belterület” és „Alvég” néven. Pontos helyüket nem ismerjük. Valójában azonban a belterületen mindenütt számítani kell régészeti lelőhelyek előkerülésére.

IV.1.2.a. Feltétlenül kikerülendő lelőhelyek (1. kategória)

Nem található ilyen belterületen.

IV.1.2.b. Megelőző feltárást igénylő lelőhelyek (2. kategória)

Egyelőre nincs a belterületen pontosan lokalizált nyilvántartott lelőhely.

IV.1.3. Külterületen

IV.1.3.a. Feltétlenül kikerülendő lelőhelyek (1. kategória)

1. lelőhely, Csörsz-árok): A várostól DNy-ra a Szarv-ágy nevű vízfolyástól D-re elég hosszan lehetett a felszínen megfigyelni a római korban a szarmaták által épített védművet. Feltétlenül kikerülendő, utódaink számára is megőrzendő. ⁸

9. lelőhely, Vermek-halom: Településhalom, ún. tell-település a bronzkorból. Jászárokszállástól Ny-ra. A térképlapon szintvonalakkal nem jelzett település! A tell magját egy kb. 80 m × 60 m-es alapú, megközelítőleg É-D irányú ovális halom képezi, melyet körben széles (kb. 30 m széles) árok és hozzá tartozó sánc vesz körbe. Az árok és a sánc különösen a tell ÉNy-i oldalán figyelhető meg. A halom környezetéből kb. 2-2,5 m-re emelkedik ki, míg az árok a környezetéhez képest a legmélyebb ponton mintegy 1,5 m mély.

² Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 86-87.

³ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 159-160.

⁴ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 176-177.

⁵ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 181.

⁶ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 186.

⁷ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 188-189.

⁸ Patay Pál terepbejárása. DJM RégAd 125-61; MNM RégAd XXXI/214/1995. Ltsz.: 16573 KÖH azonosító: 36067

A halom körben, mintegy 70-80 m sugarú körben külső telep vesz körül, itt a felszínen sok cserép mutatkozott. A külső telep különösen intenzív a halom D-i, DK-i oldalán. Maga a halom szántott környezetétől hamuspaticsos felszínével élesen elválik, rendkívül sok a felszínen heverő cserép, állatcsont, őrlőkő, öntőforma, patics.⁹

Feltétlenül kikerülendő. Bolygatása tilos.

IV.1.3.b. Megelőző feltárást igénylő lelőhelyek (2. kategória)

2. *lelőhely, Szilfa-lapos-dűlő:* A Jászárokszállás-Vámosgyörk közötti közút keleti oldalán, közvetlenül a megyehatár mellett egy K-Ny irányú, majd a megyehatáron dél felé forduló ásott csatorna fut egy természetes mederben. A csatorna egy erdő nyugati szélén fordul dél felé, ettől kezdve közel párhuzamosan fut a közúttal. A csatorna, az erdő és a közút által határolt területen őskori, szarmata *Árpád-kori* és *korai középkori* településre utaló leletek a felszínen, köztük őrlőkő töredéke, pattintott kőeszköz és paticsrögök.¹⁰

3. *lelőhely, Belső szőlő I.:* Jászárokszállástól északkeletre, a Heves megyei határt jelentő György-ér déli partján fekvő lapos táblán homokos, szikes foltokkal tarkított talajon, NY-K-i irányú, kb.200x100 méteres területen apró kavicsos soványítású vaskori cserepek tanúskodnak az egykori megtelepedésről. A leletek eloszlásában egy intenzív foltot figyelhetünk meg, úgy tűnik, hogy szántáskor vagy talán a korábbi gázvezeték árkának ásásakor hulladékgödört bolygattak meg. Az új gázvezeték ásása előtt megelőző feltárást folyt a területen. Az árkon kívül eső részen azonban a lelőhely továbbra is bolygatatlan.

A Belső-szőlő dűlőnév viszonylag nagy területet jelöl a város északi, Vámosgyörkkel határos részén, sőt átnyúlik a Heves megyei határba. Régészeti lelőhelyként a XX. század eleje óta, Hild Viktor régészeti naplójából ismert. A hivatkozott forrásmunkában megemlített leletek, többek között halotti urnák pontos származási helye azonban a nagy kiterjedésű határrészen belül ismeretlen, mindegyik Belső-szőlő nevű lelőhelynél szükségesnek tartjuk mindezeket megjegyezni.¹¹

4. *lelőhely, Belső szőlő II. vagy Szent Ilona-dűlő:* Jászárokszállástól északra, közel a vámosgyörki határhoz, jól megfigyelhető felszínen kb. 50x50 méteres foltban igen szórványos eloszlásban árpád-kori cserepek korabeli falura utalnak. A lelőhelyen a gázvezeték nyomvonalában 2005-ben megelőző feltárást folyt, a nyomvonalon kívül eső területen a lelőhely bolygatatlan.

A Belső-szőlő dűlőnév viszonylag nagy területet jelöl a város északi, Vámosgyörkkel határos részén, sőt átnyúlik a Heves megyei határba. Régészeti lelőhelyként a XX. század eleje óta, Hild Viktor régészeti naplójából ismert. A hivatkozott forrásmunkában megemlített leletek, többek között halotti urnák, pontos származási helye azonban a nagy kiterjedésű határrészen belül ismeretlen, ezért mindegyik Belső-szőlő nevű lelőhelynél szükségesnek tartjuk mindezeket megjegyezni.¹²

5. *lelőhely, Belső szőlő III.:* Jászárokszállástól északra, közel a vámosgyörki határhoz, sarjadó vetésben, kielégítő megfigyelhetőség mellett a felszínen kb. 50x50 méteres foltban igen szórványos eloszlásban vaskori megtelepedésre utaló leletek. A lelőhelyen a gázvezeték nyomvonalában 2005-ben megelőző feltárást folyt, a nyomvonalon kívül eső területen a lelőhely bolygatatlan.

A Belső-szőlő dűlőnév viszonylag nagy területet jelöl a város északi, Vámosgyörkkel határos részén, sőt átnyúlik a Heves megyébe is. Régészeti lelőhelyként a XX. század eleje óta, Hild Viktor régészeti naplójából ismert. A hivatkozott forrásmunkában megemlített leletek, többek között halotti urnák, pontos származási helye azonban a nagy kiterjedésű határrészen belül ismeretlen, ezért mindegyik Belső-szőlő nevű lelőhelynél szükségesnek tartjuk mindezeket megjegyezni.¹³

6. *lelőhely, Bika-rét-dűlő:* Jászárokszállástól északra, közel a megyehatárhoz, alig látható kis kiemelkedésen sarjadó kukoricavetésben, kielégítő megfigyelhetőség mellett a felszínen, DNy-ÉK-i irányú, kb. 200x100 méteres foltban, átlagos eloszlásban a felszínen őskori, római kori szarmata, árpád-kori és késő középkori leletek. A

⁹ Tárnoki Judit: Lelelőhelybejelentő lap. KÖH azonosító: 54221

¹⁰ Tárnoki Judit: Terepbejárási jegyzőkönyv, mely készült a Detk – Jászárokszállás – Jászberény 120 kV-os távvezeték nyomvonalában. Szolnok, 2003. KÖH azonosító: 39844

¹¹ Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 16-17.; Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 65636.

¹² Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből., Szolnok, 1975. 16-17.; Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 65644.

¹³ Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 65646

lelőhelyen a gázvezeték nyomvonalában 2005-ben megelőző feltárás folyt, a nyomvonalon kívül eső területen a lelőhely bolygatatlan.¹⁴

7. lelőhely, Tó-sor-dűlő: Jászárokszállástól nyugatra, a Szarv-ágytól, ill. az attól délre futó Csörsz-árkot kísérő úttól délre, DNY-ÉK-i irányú alig látható kiemelkedésen, nagy kiterjedésű régészeti lelőhely húzódik. 950x300 m-es felületen őskori, római kori szarmata, késő népvándorlás kori avar és árpád-kori cserepek jelezték a régi korok településeit. A lelőhelyen a gázvezeték nyomvonalában 2005-ben megelőző feltárás folyt, a nyomvonalon kívül eső területen a lelőhely bolygatatlan.¹⁵

8. lelőhely, Csörsz-árok-dűlő: Jászárokszállástól nyugatra, a Szarv-ágytól délre a kiépített gázvezeték csörsz-árkot, azaz római kori védművet keresztez.¹⁶

10. lelőhely, Vermek-dűlő: A Jászárokszállás-Vámosgyörk között futó vasútvonaltól nyugatra, a vasútvonalat átlépő földúttól délre egy megközelítőleg É-D irányú, hullámzó szegélyű, átlagosan 105-104 m tszf. magasságú földhát fut. A lelőhely a földúttól indul és majdnem szabályosan dél felé húzódik, 400 m hosszan és 120 m szélességben. A területen a leletek *szarmata, Árpád-kori és korai középkori* megtelepedésre utalnak.¹⁷

11. lelőhely, Négyzállás-dűlő: A Jászárokszállás-Vámosgyörk között futó vasútvonaltól nyugatra, a vasútvonalat átlépő földúttól délre egy megközelítőleg É-D irányú, hullámzó szegélyű, átlagosan 105-104 m tszf. magasságú földhát fut. A lelőhely a földúttól indul és majdnem szabályosan dél felé húzódik, 400 m hosszan és 120 m szélességben. A területen a leletek *szarmata, Árpád-kori és korai középkori* megtelepedésre utalnak.¹⁸

12. lelőhely, Szarv-ágy É-i partja: A Jászárokszállást Jászágóval összekötő közút nyugati oldalán a Szarv-ágy északi partját lankás lefutású, megközelítőleg K-Ny irányú part követi, tartva a meder erősen meanderos vonalát. A közút és a Szarv-ágy között lévő zugban É-D irányban 250 m hosszan, K-Ny irányban kb. 80 m szélességben vaskori *kelta* letelepedésre utaló leletek.¹⁹

13. lelőhely, Szarv-ágy D-i partja: A Jászárokszállást Jászágóval összekötő közút nyugati oldalán a Szarv-ágy K-Ny-i irányú déli partján római kori szarmata és Árpád-kori település.²⁰

14. lelőhely, Kis-Középut-dűlő: A Jászárokszállást Jászágóval összekötő közutat és a Jászárokszállás-Jászberényi közutat összekötő földút közepénél, attól É-ra alacsony földháton 50x50 m-es feltanban őskori, római kori szarmata és Árpád-kori település.²¹

15. lelőhely, Belső-szőlő-dűlő: Jászárokszállástól északra, az 5. lelőhely folytatásában található a nagyrészt Heves megyébe eső régészeti lelőhely. Gázvezetékek metszik a lelőhelyet, nyomvonalukban a Heves megyei múzeum ásatásokat végzett, a nyomvonalon kívül a lelőhely bolygatatlan.²²

16. lelőhely, Jász-ér, D-i part: Jászárokszállástól északra a Heves megyei határ közelében kanyargó Jász-ér D-i partján az újkőkori alföldi vonaldíszes kerámia nagy települése található. A település részletét 1998-ban a szolnoki múzeum régészei feltárták. A lelőhely többi része érintetlen.²³

¹⁴ Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 66790

¹⁵ Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 66792

¹⁶ Csányi Marietta: Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészeti Fejezet Terméktávvezeték építéséhez Tiszaújváros és Százhalombatta között. Szolnok, 2004. KÖH azonosító: 65794

¹⁷ Tárnoki Judit: Lelőhelybejelentő lap. KÖH azonosító: 54214

¹⁸ Tárnoki Judit: Lelőhelybejelentő lap. Terepbejárási jegyzőkönyv, mely készült a Detk – Jászárokszállás – Jászberény 120 kV-os távvezeték nyomvonalában. Szolnok, 2003. KÖH azonosító: 54215

¹⁹ Lelőhelybejelentő lap. Terepbejárási jegyzőkönyv, mely készült a Detk – Jászárokszállás – Jászberény 120 kV-os távvezeték nyomvonalában. Szolnok, 2003.

²⁰ Lelőhelybejelentő lap. Terepbejárási jegyzőkönyv, mely készült a Detk – Jászárokszállás – Jászberény 120 kV-os távvezeték nyomvonalában. Szolnok, 2003.

²¹ Lelőhelybejelentő lap. Terepbejárási jegyzőkönyv, mely készült a Detk – Jászárokszállás – Jászberény 120 kV-os távvezeték nyomvonalában. Szolnok, 2003.

²² KÖH azonosító: 54050

²³ Polgár Zoltán és Pintér László ásatása.

17. lelőhely, Jász-ér, D-i part: Jászárokszállástól északra a Heves megyei határ közelében kanyargó Jász-ér D-i partján az újkőkori alföldi vonaldíszes kerámia nagy települése található. A település részletét 1998-ban a szolnoki múzeum régészei feltárták. A lelőhely többi része érintetlen.²⁴

IV.2. Régészeti érdekű területek (3. kategória)

IV.2.1. Belterületen

A belterületre vonatkozó megállapításaink értelmében az egész belterület régészeti érdekű tekinthető, melyet a térképen színes vonalkázás szemléltet. A beépítettség miatt itt régészeti terepbejárás vagy próbaásatás nem igazán célravezető. A valóságban minden "kapavágásnál" számítani kell leletek előkerülésével.

Beruházás esetén a földmunkát kísérő szakfelügyelet javasolt, de minden esetben a KÖH állásfoglalása a mérv-adó.

A térképen jelölt régészeti érdekű területek között kettő olyan van, amelyik belenyúlik kissé a belterületbe: a (37). és a (40).

IV.2.2. Külterületen

(18) Szőlő-alja-dűlő

(19) Erdő alja-dűlő

(20) Kopasz-domb I.²⁵ A szintvonalak alapján valószínűleg halom, de helyszíni szemle során dönthető csak el biztosan.

(21) Kopasz-domb II.

(22) Mócsár-tanya

(23) Szarv-ágy

(24) Külső-Csongrád-dűlő I.

(25) Külső-Csongrád-dűlő II.

(26) Csörsz-árok-dűlő, Szarv-ágy

(27) Nagy-Szabók-sora-dűlő I.

(28) Nagy-Szabók-sora-dűlő I.

(29) Bika-rét-dűlő I.

(30) Bika-rét-dűlő II

(31) Ócsai-fertő. A térkép alapján valószínűleg halom, de erről a helyszínen kell meggyőződni.

(32) Gyarok-part-dűlő

(33) Szarv-ágy.part, D-i part

(34) Tó-hát-dűlő

(35) Gyarok-part. A szintvonalak településhalmot sejtetnek, de erről a helyszínen kell meggyőződni.

(36) Egri-úttól É-ra

(37) Temető-dűlő. Belenyúlik a belterületbe.

(38) Kenderes-part

(39) Gyöngyös-part

(40) Gyöngyös-D-i part

(41) Nagy-Szék-dűlő I.

(42) Széles-Kúti-dűlő I.

(43) Nagy-Szék-dűlő II.

(44) Széles-Kúti-dűlő II.

(45) Széles-Kúti-dűlő III.

(46) Széles-Kúti-dűlő IV. A szintvonalak alapján impozáns halomnak látszik. A helyszínen kell minderről meggyőződni.

²⁴ Polgár Zoltán és Pintér László ásatása.

²⁵ A XX. század elején hasonló nevű (Kopasz-halom) lelőhelyről került Hild Viktor gyűjteményébe egy honfoglalás kori lándzsahegy.. Pontos helye ismeretlen. Stanczik Ilona: Szolnok Megyei Régészeti Adatok Hild Viktor jegyzeteiből. Szolnok, 1975. 188-189.

V. ÖSSZEFOGLALÁS

(NKÖM Melléklet: 4. pontjához)

Jászárokszállás közigazgatási határa 7717 ha nagyságú. Viszonylag nagy területén a régészeti kutatások hiányosságával magyarázható, hogy mindössze 17 nyilvántartott lelőhelyet ismerünk. A nyilvántartott lelőhelyek között egy feltétlenül kikerülendő településhalom található és egy szintén kikerülésre javasolt római kori erődítés, a Csórsz-árok.

A konkrét beruházások során az örökségvédelemmel kapcsolatos kérdésekben mindenkor a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal állásfoglalása a mérvadó.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy - a **nyilvántartott lelőhelyekre** vonatkozóan – a régészeti örökségvédelmi hatástanulmány a címlapon ill. a tanulmány végén alul feltüntetett időpontban érvényes állapotot tükrözi. A régészeti érdekű területek megállapítása pedig csupán térképi kutatómunkára támaszkodik, következésképp nem lehet teljes. A térképen jelölésre került lelőhelyeken, régészeti érdekű területeken kívül bizonyára sok rejtőzik még a felszín alatt, amiről jelenleg még nincs tudomásunk. A régészeti kutatások a megye területén továbbra sem állnak meg, a fenti településrégészeti kép ezért folyamatosan módosul.

Nem attól régészeti lelőhely ugyanis egy terület, mert a nyilvántartásban szerepel, vagy mert tudunk róla, hanem azért, mert egykor elődeink ott laktak vagy temetkeztek és emléküket őrzi a föld.

Fontos tudnivaló, hogy soha nem tudhatjuk, mi rejlik földben — nemcsak a felsorolt helyeken, hanem bárhol a felszín alatt megbújhatnak leletek. Ezért a földmunkával járó beruházásoknál mindenkor figyeljenek a földből kiforduló tárgyakra, apró cseréptöredékekre, kövekre, csontokra, s jelentsék előkerülésüket a helyi jegyzőnél vagy a Jász–Nagykun–Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságánál.

Szolnok, 2009. november 18.

Dr. Csányi Marietta
régész

Rövidítések:

DJM = Damjanich János Múzeum

MNM = Magyar Nemzeti Múzeum

RégAd = Régészeti Adattár

KÖH = Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

Ltsz.: leltári szám

VI. MELLÉKLETEK

(NKÖM Melléklet: 1.a), f), g), h); 3.d) pontjához)

VI.1. Magyarázat a melléletekhez

VI.1.1. Összesítő táblázat:

- Az első oszlopban a lelőhelyek sorszáma szerepel
- A második oszlopban a dűlőnév
- A harmadik oszlopban a lelőhely jellege (Pl.: telep, temető, régészeti érdekű hely stb.)
- A negyedik oszlopban a szükséges, ill. javasolt intézkedés
- Az ötödik oszlopban az EOV (Egységes Országos Vetület) térképlap száma
- A hatodik oszlopban a lelőhely középponti EOV koordinátái
- A hetedik oszlopban a lelőhely tengerszint feletti magassága
- A nyolcadik oszlopban a lelőhely állapota, ha van rá adat.
- A kilencedik oszlopban a KÖH azonosítási száma – amennyiben szerepel az adatbázisban.

VI.1.2. Térkép

1 db 1:13 000 méretarányú földhivatali térkép, fénymásolatban, rajta kézzel berajzolva a régészeti lelőhelyek. Készült 1 példányban a megrendelő számára.

- színes foltok jelzik a nyilvántartott lelőhelyeket
- színes kerettel jelölt üres közepű mezők a régészeti érdekű területeket

Nyilvántartott azonosítatlan lelőhelyek						
Szám	Dűlőnév	Lelőhely jellege	Intézkedés	Koordináták (x; y)	Tszf. m	A lelőhely állapota
I.	Ágói-szőlő	Temető				Nem lokalizálható
II.	Gyöngyös-patak	Temető				Nem lokalizálható
III.	Ágói-domb	Temető				Nem lokalizálható
IV.	Alvég	Szórványlelet				Nem lokalizálható
V.	Belterület	Szórványlelet				Nem lokalizálható
VI.	Kopasz-halom	Szórványlelet				Nem lokalizálható

Feltétlenül kikerülendő lelőhely (1. kategória)							
Szám	Dűlőnév	Lelőhely jellege	Intézkedés	EOV térkép-lap	Koordináták (x; y)	Tszf. m	KÖH azonosító
1	Csörszárók	Védmű	Feltétlenül kikerülendő	76-444	714450; 256210	110	-
9	Vermek-halom	Település-halom	Feltétlenül kikerülendő	76-444	716959 257568;	106	54221

Megelőző feltárást igénylő nyilvántartott lelőhelyek (2. kategória)							
Sz.	Dűlőnév	Lelőhely jellege	Intézkedés	EOV térkép-lap	Koordináták (x; y)	Tszf. m	KÖH azonosító
2	Szilfa-lapos-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	76-444	717790; 258158	105	39844
3	Belső-szőlő I.	Telep	Megelőző feltárás	76-444 77-333	720010; 259078	106	65636
4	Belső-szőlő II. Szent Ilona-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	76-444	719706; 259016	106,5	65644
5	Belső-szőlő III.	Telep	Megelőző feltárás	76-444	719185; 258859	103,5	65646
6	Bika-rét-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	66-221	711875; 255816	109,5	66790
7	Tó-sor-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	76-443	713000; 256300	107,5- 108,75	66792
8	Csörsz-árok-dűlő	Védmű	Megelőző feltárás	76-443	713502; 256531	105-106	66794
10	Vermek-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	76-444	717550; 257080	104,5	54214
11	Négyszállás-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	66-224	718000; 250810	98,5	54215
12	Szarv-ágy É-i partja	Telep	Megelőző feltárás	66-222	717470; 255110	101	-
13	Szarv-ágy D-i partja	Telep	Megelőző feltárás	66-222	717340, 254980	101	-
14	Kis-Középut-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	66-222	718120; 254280	102,5	-
15	Belső-szőlő-dűlő	Telep	Megelőző feltárás	76-444	718750; 258810	101	54050
16	Jász-ér D-i part	Telep	Megelőző feltárás	77-333	721170; 258180	101	-
17	Jász-ér É-i part	Telep	Megelőző feltárás	77-333	720430; 258270	103	-

Megelőző feltárást igénylő nyilvántartott lelőhelyek (2. kategória)							
Sz.	Dűlőnév	Lelőhely jellege	Intézkedés	EOV térkép-lap	Koordináták (x; y)	Tszf. m	KÖH azonosító
18	Szőlő-alja-dűlő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	718740; 258500	106,5	-
19	Erdő-alja-dűlő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	718810; 257830	104,2- 104,3	-
20	Kopasz-domb I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	719455; 257490	106,4	-
21	Kopasz-domb II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	719255; 257100	105,2	-
22	Mócsár-tanya	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	719570; 256870	105,3	-
23	Szarv-ágy	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	76-444	715000; 256480	105	-
24	Külső-Csongrád-dűlő I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	716950; 255760	104,1	-
25	Külső-Csongrád-dűlő II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	717230; 255520	103,5	-
26	Csörsz-árok-dűlő, Szarv-ágy	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	716590; 255320	105	-
27	Nagy-Szabók-sora-dűlő I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	715530; 255160	105,6	-
28	Nagy-Szabók-sora-dűlő II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	716030; 254780	105,1	-
29	Bika-rét-dűlő I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	716030; 254300	105,6	-
30	Bika-rét-dűlő II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	715015; 254290	106,4	-
31	Ócsai-fertő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	715715; 253880	108,4	-
32	Gyarok-part-dűlő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222 66-224	714240; 252040	105,5	-
33	Szarv-ágy-part, D-i part	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	718560; 254570	100,3	-

Régészeti érdekű területek (3. kategória)							
34	Tó-hát-dűlő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-222	719460; 254230	105	-
35	Gyarok-part	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-224	715370; 251540	104,2	-
36	Egri-úttól É-ra	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	77-333	720245; 257620	104,6	-
37	Temető-dűlő	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	77-333	720830; 256720	102	-
38	Kenderes-part	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	77-333	721140; 256580	102,7	-
39	Gyöngyös-part	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	77-333 67-111	721580; 256025	103	-
40	Gyöngyös D-i part	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	67-111	721800 255430	100,5	-
41	Nagy-Szék-dűlő I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	712170; 254610	110,4	-
42	Széles-Kúti-dűlő I.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	712055; 254110	111,2	-
43	Nagy-Szék-dűlő II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	712420; 254090	109,8	-
44	Széles-Kúti-dűlő II.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	711500; 253790	111,5	-
45	Széles-Kúti-dűlő III.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	712150; 253510	109,3	-
46	Széles-Kúti-dűlő IV.	Régészeti érdekű terület	Terepbejárás Próbaásatás Szakfelügyelet	66-221	711270; 253920	112,7	-